

EZT JÓL MEGCSINÁLTÁK!

A Képes Sport mostantól a Nemzeti Sport hétvégi mellékleteként jelentkezve igyekszik minél érdekesebb és izgalmasabb háttéranyagokkal segíteni az olvasók tájékozódását. Szándékaink szerint gyakorta felvillantunk majd egy-egy történetet a lap korábbi évtizedeiből, lehetőség szerint úgy, hogy az kapcsolódjon a jelenhez. A mostani, (újra)induló számban ez a kapcsolódási pont az első önálló Képes Sport megjelenése, ami korábbi olimpiai érmes élsportolóink érdeme.

BERTA MIHÁLY

Tegyük fel, hogy a kétszeres olimpiai bajnok kardvívó Szilágyi Áron úgy határoz, hogy képes sporthetilapot indít. Főszerkesztőnek felkéri a 200 méteres mellúszás londoni bajnokát, Gyurta Dánielt, szerkesztőtársnak és szakújságírónak a kétszeres világbajnok úszó Cseh Lászlót. De az alapítandó lap stábjának többi tagja is szinte mind a „túlsó part-ról” érkezik. A névsor fikatív, bárki tetszés szerint ki- és lecserélhető benne, hiszen a hangsúly nem a személyeken, hanem magán a terven van, amely azonban ebben a formában, ha nem is abszurdnak, de a valóságtól elrugaszkodott elképzelésnek tűnik. Most legalábbis. Nyolcvanegy évvel ezelőtt viszont éppen ilyen „konstrukcióban” született meg és indult el az első önálló Képes Sport 1939. május 31-én, köszönhetően néhány korszerű jelentőségű sportoló munkájának.

A felelős kiadó

A lapindítás ötlete a kardvívó Rajcsányi László fejből pattant ki. „Az 1936-os olimpia után sok országban jártam, s az ott látottak alapján jutott eszembe, hogy egy képes sporthetilapra itthon is szükség lenne – emlékezett vissza egy 1990-es, Képes Sportnak adott interjújában. – Csak hogy akkoriban a sportlapok kiadása Vadas Gyula monopóliuma volt. Ő nem akart konkurenciát, és ebben a törekvésében támogatója is akadt, vitéz Tárczay-Felícides Román államtitkár barátságát élvezte, akihez akkoriban a sport tartozott.

Nos, az ő javaslatának megszerzésére azt a ravasz dolgot találtam ki, hogy neves sportolókat, olimpiákonkat nyerek meg az ügynek. Egy ilyen társaságnak Tárczay-Felícides már nem mondhatott nemet.” Rajcsányi ekkor már olimpiai bajnokként szervezkedhetett, hiszen tagja volt az 1936-ban aranyérmes nyerő kardcsapatnak, de klasszisát mutatja, hogy a háború után, túl a negyvenen, még a londoni és a helsinki csapatsikerhez is hozzá tudta tenni a maga részét. „Olyan gyors keze volt, mint a világon talán senkinek. Technikája, gyorsasága utolérhetetlen volt” – méltatta csapattársát a hatszoros olimpiai bajnok Kovács Pál. És Rajcsányi nem csak a páston volt képes kiemelkedő teljesítményre. Lelkesen és lelkiismeretesen működtette megálmodott sporthetilapját, amelybe írt is, főként vívásról. Később, gépészmérnöki diplomával a zsebében főmérnöki hivatal viselt a fővárosnál, onnan is ment nyugdíjba, a hetvenes évektől pedig maszek gumiabroncs-szerelő és centrálózó műhelyt vezetett a belvárosban. Hogy a Kádár-kor sportvezetőségében nem kapott szerepet, az az 1956-os vívószövetségi elnökké választásával magyarázható, de 1990-ben az újjáalakuló MAC őt kérte fel elnöknek, amelyet 1992-ben bekövetkezett haláláig töltött be.

A főszerkesztő(k)

A Képes Sport első főszerkesztője Csik Ferenc olimpiai bajnok úszó volt, aki éppen 1939-ben vonult vissza az aktív versenyzéstől, hogy onnantól tanult szakmájának élve orvosként tevékenykedjen, illetve szeretett

sportágát edzőként segítse. Áprilisban meg is választották a válogatott szövetségi kapitányának, Bárány István utódjaként. Ezek ismeretében viszont váratlanul tűnhet felbukkanása a május végén megjelenő sporthetilapnál. Csik Katalin, a sportoló lánya az Édesapám emléke címen írt, 2013-ban megjelent könyvében úgy fogalmaz, apját „a sporttal való elkötelezettsége és a sport iránti érdeklődése készítette arra”, hogy részt vállaljon a lap készítésében. Csik az első számban közölt „székfoglalójában” pedig azt írja, „Írásban és képen kívánunk dolgozni ezentúl azokért a célokért, amelyekért eddig idegekkel és izmokkal dolgoztunk.” Persze nemcsak a szerkesztői munkából vette ki a részét, írt is a következő lapszámokba, ám a főszerkesztőséget később átadta egykori edzőjének és kapitányi elődjének, Báránynak, aki szintén az első perctől fogva ott bábáskodott a Képes Sport létrehozásában. Kettejük sportpályafutása közül Csiké volt a sikeresebb. Az 1936-os berlini játékokon nyerte meg a 100 méteres gyorsúszást; váratlan győzelem volt, mert bár a szám Európa-bajnoki címvédőjeként utazott a német fővárosba, nem számított igazán esélyesnek, ám épp a döntőben nyújtotta élete legjobbját. Csik Ferenc sokrétű és tartalmas életét a második világháború talán egyik utolsó magyarországi légitámadása oltotta ki: 1945 tavaszán, katonarvosai szolgálatát Sopronban teljesítve egy rokonának ment el injekciót

Az ős-Képes Sportok

Noha a Képes Sport eredetét 1939-től származtatjuk, a lapnév jóval korábban megjelent a magyar sajtópiacra. Először 1919-ben, igaz, akkor még csak áthidaló megoldásként. Történt, hogy az 1912 novemberében kényszerből megszünt Nemzeti Sportba hét évvel később dr. Vadas Gyula és Rácz Vilmos kívánt életet lehelni. Ám hiába állt készen minden az újraindításra, a névhasználat körül jogi bonyodalmak adódtak, így a lap első két száma Képes Sport néven került az árusokhoz. Először 1919. szeptember 18-án, címlapján Kropacsek Ferenc futballkapus látványos védését ábrázoló fotóval. A 3 koronáért áru lap egy héttel később, szeptember 25-én is Képes Sport névvel jelent meg, ám az első oldalon helyet kapott egy, az olvasóhoz címzett felhívás, mely tudatta, hogy a következő héten (október 2-án) a jól ismert Nemzeti Sport nevet fogja használni, amely „ugyanaz a független és pártatlan lap lesz, mint amelynek a Képes Sport megindult.” Vadas irányítása alatt fejlődő pályára állt a Nemzeti Sport, köszönhetően a főszerkesztő innovatív megoldásainak és olvasóközpontú elképzeléseinek. Ezek egyike volt az 1924-es párizsi olimpiára időzített, négyoldalas Képes Sport nevű lap elindítása, amely az akkor heti öt napon megjelenő Nemzeti Sport kvázi hatodik kiadása lett – előbb keddi, majd pénteki napokon. A Képes Sport 2000 koronába került, és ahogy az első szám megjelenése előtti „kedvcsináló” fogalmazott „a legkiválóbb fotóriporterek sorából megnyert fényképező-munkatársaink teljes felkészültséggel várják az egyetlen magyar képes sportlap eseményes megjelenését.” A lap nem csak képeket, tartalmas írásokat is közölt, amelyeket az „anyalap” szerzői jegyeztek. Mindezek ellenére a kiadvány nem élt meg hosszú időt, abban az évben meg is szűnt.

beadni, amikor légiridát fújtak, és ő már nem tudott biztonságba vonulni a bombázás elől.

Bárány István, aki első magyarként úszta a 100 gyorsot egy percen belül, és aki két olimpián is dobogóra állhatott, jóval hosszabb életet kapott, amibe sokféle tevékenység fért bele. A Képes Sportnál 1944-es – ideiglenes – megszűnéséig dolgozott, de az írást és az alkotást ezt követően sem hagyta abba. Írt cikkeket, könyvet, tanulmányokat, élete utolsó éveiben Vízipóló néven szaklapot szerkesztett, dolgozott a Révai új lexikona munkatársaként, de volt sportvezető és kiemelkedő érdemeket szerzett a magyarországi csoportos úszásoktatás megvalósításában. 1995-ben, 87 esztendősen hunyt el.

A stáb

Az 1939-es Képes Sport gárdáját a rádiós sportriporter **Pluhár István** mutatta be az az olvasóknak, stílszerűen a „Halló, itt a Képes Sport!” című írásában. „Figyelem, itt valóban a Képes Sport jelentkezik a szívek hangfogóján” – kezdte, majd felsorolta, ki mindenki sorakozott fel az első önálló, képes sporthetilap mögé. A már emlegetett nagy hármas mellett a szerzők névsorában olvasható többek között Papp László birkózó, Prokopp Sándor olimpiai aranyérmes sportlövő, Kecskeméti Gábor tornász vagy épp Zsák Károly korábbi válogatott futballkapus neve, aki az első számban mindjárt az akkori legjobb magyar labdarúgóról, **Sárosi Györgyről** írt jellemrajzszertű portrét. A címlapon egyébként Boldizsár Géza futballkapus látható, amint nyújtva próbálja meg lehúzni a labdát a levegőből, a hátsó borító pedig Zsufka Viktor rúdugró egyik látványos „légi bemutatóját” ábrázolja. A 20 fillérért kínált újságban a futball mellett az atlétika, torna, sportlövészet vagy a gyeplabda is helyet kapott, de a szerkesztők sporton túlmutató szándékát jelzi, hogy Sportoló színésznők címmel fényképes körkérdest közöltek kilenc népszerű korabeli művésznőről. Ebben Tolnay Klári például azt felelte, „ha fáradt vagy kedvetlen vagyok, úszom néhány hosszt a Szigeten és utána mintha kicséréltek volna.”

Rajcsányi László

Csik Ferenc

Bárány István

Pluhár István